

EBEVEYN AYRILIĞININ ÇOCUKLARIN SUÇA SÜRÜKLENMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Mehmet SAĞLAM

İnönü Üniv.Sağlık Bilimleri Fakültesi
mehmet.saglam@inonu.edu.tr

Mehmet KIVRAK

TÜİK, Malatya,
mehmetkivrak@tuik.gov.tr

Tahir BAYSAL

TÜİK, Malatya,
thrbysl@gmail.com

ÖZET

Toplumun çekirdeğini oluşturan aile kurumu, çocuk açısından ilk ve en önemli sosyal çevredir. Çocukların gelişim sürecinin en etkili unsuru olarak aile kurumunun işlevini yerine getirememesi nedeniyle, çocukların ihtiyaç duyduğu ebeveyn desteğinden mahrum kalması, çocuklar üzerinde olumsuz etki yapmaktadır. Bu durumdan hareketle çalışmada, boşanma, ayrı yaşama vb olayların çocukların suça sürüklenmesi üzerindeki etkisi incelenmiştir. 2011-2015 yıllarına ilişkin resmi istatistiklerinden elde edilen verilerin kullanıldığı çalışma kapsamında, Türkiye'deki kaba evlenme hızı verileri, kaba boşanma hızı verileri ile suça sürüklenen çocuklara ait veriler istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Kaba evlenme hızı ile kaba boşanma hızı arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda, negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Suça sürüklenen çocuklar içerisinde ailesi ile birlikte yaşayanlar ve diğerleri olmak üzere oluşturulan iki grubun ortalamaları arasındaki farkı görebilmek için önce shapiro-wilk testi ardından suça sürüklenen çocuk gruplarının ortalamalarını karşılaştırmak için t testi yapılmıştır. Aynı zamanda Levene Testi kullanılarak grupların varyans homojenliği incelenmiştir. Grupların oransal olarak farklılığını karşılaştırmak için ise iki oran testi yapılmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda, verilerin normal dağılım sergilediği ve homojen olduğu tespitinden hareketle, ebeveynleri ayrı olan çocukların suça sürüklenme eğiliminin ebeveynleri birlikte yaşayan çocuklardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Aile, Boşanma, Suça sürüklenen çocuk

EXAMINING THE EFFECT OF PARENTAL SEPARATION ON DELINQUENCY OF CHILDREN

ABSTARCT

Constituting the basic unit of society; family is the first and the most important social environment for children. Being destitute of parental support, needed by children, has a negative effect on children due to the failure of family, which is the most efficient factor in the development of children, to function. From this point of view, the study examined the effect of incidents like divorce and separation on the delinquency of children. Within the scope of the study using the data acquired from the official statistics of 2011-2015; the data of crude marriage rate, the data of crude divorce rate, and the data of delinquent children in Turkey were evaluated statistically. As a result of the correlation analysis carried out to determine the correlation between the crude marriage rate and the crude divorce rate; a negatively significant correlation was determined. The delinquent children were divided into two groups as children living with their families and others. Firstly the Shapiro-Wilk test was performed to determine the difference between the mean scores of these groups and then the t-test was performed to compare the mean scores of the group of delinquent children. Besides, the Levene's Test was used to examine the variance homogeneity of groups and two

proportions test was performed to compare the proportional difference of the groups. As a result of the statistical analyses, it was determined that the data displayed a normal distribution and were homogeneous and children with separated parents had a higher rate of delinquency than children who lived with their parents.

Key Words: Family, Divorce, The Children In Conflict With The Law

GİRİŞ:

Meadows (2010:106-110), çocuğun gelişiminin ailede başladığını söylerken aynı zamanda sosyal ve duygusal etkileşimin ilk yaşandığı yerin de yine aile olduğunu belirtmiştir. Çocuk açısından aile; sağlıklı bir gelişim için gerekli olan sevgi, şefkat, ilgi ve bakım ihtiyacının karşılandığı doğal bir ortamdır. Birey ve toplum arasındaki dengeyi kurma görevi de ailededir (Arıkan, 1996:8). Ancak zaman zaman aile kendisinden beklenen bu işlevleri yerine getiremez. Bu durumun sonucu olarak ortaya çıkan olumsuzluklardan ise en fazla çocuklar etkilenir. Jenkins (2000), aile içi çatışmaların, dört-sekiz yaş arasındaki çocukların sosyal etkileşim sırasındaki kısa dönemli kızgınlık ifadelerini ve ilişkilerdeki saldırganlıklarını tetiklediğini, çocuğun öfke ifade sıklığı ile anne-babanın birbirlerine fiziksel öfke sergilemesi arasında anlamlı ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Ebeveynler arasında yaşanan çatışma ve bu çatışmanın boşanma ile sonuçlanması, çocuklarda çeşitli duygusal ve ruhsal sorunlara neden olmaktadır (Turan vd. 2007). Ebeveynlerinin birbirinden ayrılması çocukları olumsuz etkilemekte, söz konusu olumsuz etkilerin düzeyi ve şiddeti yaş, cinsiyet, ebeveynlerin öğrenim durumu, sosyal çevre gibi faktörlere göre değişmektedir (Wolf 2000:56-63; Baktır 2003:23). Richardson ve McCabe (2001), ebeveynleri ayrılmış ergenlerin ebeveynleri birlikte yaşayan ergenlere göre yaşam doyumlarının daha düşük olduğunu, daha yüksek anksiyete, depresyon ve strese maruz kaldıklarını saptamışlardır. Ebeveynleri boşanmış çocukların gelişimsel ve psikolojik sorunlar yaşaması noktasında, diğer çocuklara göre daha fazla risk altında olduğu da kabul edilmektedir (Türkaslan 2007).

Aile bireyleri, çocuk üzerinde en fazla etki bırakan ve genellikle çocuklar tarafından rol model olarak seçilen kişilerdir. Bu nedenle, bu kişilerin bağımlılık davranışları ve kötü alışkanlıklarının yanı sıra çocuklara karşı görevlerini yerine getirmemeleri, ekonomik sıkıntılar, aile içindeki ilişki biçimleri, aile içi şiddetin varlığı, anne ve babanın her ikisinin ya da bir tanesinin devamlı olarak çocuktan ayrı olması gibi durumların çocuğun yetişme sürecini olumsuz etkileyeceği ifade edilmektedir (Kaner, 1991; Verdugo, 1999; Malmquist, 2008; Çankaya, 2009; Barczyk ve ark., 2010; Zengin ve Kesgin, 2013). Çocuk ile ebeveynler arasında doğal, samimi ve devamlı bir ilişki kurulamaması, çocuğun ebeveynler tarafından reddedilmesi, duygusal olarak yoksun bırakılması, şiddet görmesi, boşanma sonrası ebeveyn kontrolünün zayıflaması ve ebeveynlerin aşırı baskıcı tutumu gibi etmenler, çocuğun aileyi cezalandırılmak ya da kendini ispatlamak adına suça sürüklenmesine yol açabilmektedir (Holt ve ark., 2006; Junger-Tas; 2009; Barczyk ve ark., 2010; Doğan ve ark., 2011).

Aile içinde yaşanan çatışma ve ebeveyn ayrılığı, çocuk üzerindeki anne-baba ilgi ve sevgisinin azalmasına neden olduğu gibi, ebeveyn denetiminin de azalmasına neden olmaktadır. Uyuşturucu bağımlısı ergenler üzerinde yapılan bir araştırma, bağımlı ergenlerin en fazla % 60'ının ebeveynlerinin birlikte yaşadığını ortaya koymuştur (Tamar ve ark., 1996: 32). Gönültaş ve Sağlam (2011) tarafından yapılan çalışmada suça sürüklenmiş çocukların % 18,7'sinin ebeveynlerinin ayrı olduğu, % 7,3'ünün ise aileden ayrı yaşadığı belirlenmiştir. Adli psikiyatriye getirilen suça sürüklenmiş çocuk ve ergenler ile ilgili yapılan çalışmada olguların % 12,3'ünün parçalanmış ailelerden geldiği belirlenmiştir (Uygur ve ark., 1994). Karakuş ve Tekin (2012) tarafından Konya ili örneğinde yapılan bir çalışmada ise suça sürüklenmiş çocukların % 22'sinin ebeveynlerinin ayrı olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçları ve ailenin çocuk üzerindeki etkileri dikkate alındığında ebeveyn ayrılığının farklı alanlarda olduğu gibi

çocukların suça sürüklenmesi üzerinde de etkisi bulunmaktadır. Bu nedenle çalışmada, aile yapısındaki parçalanmanın çocukların suça sürüklenmeleri ile olan ilişkisi ele alınmıştır.

Yöntem

Örneklem

Türkiye’de evlenme, boşanma ve suça sürüklenen çocuklara ilişkin resmi istatistiklerin kullanıldığı bu çalışmada Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayınlanan 2011-2015 yılları arası kaba evlenme hızı verileri, kaba boşanma hızı verileri, 2011-2015 yılları arasında suça sürüklenen çocuklara ait resmi istatistikler değerlendirilmiştir. Herhangi bir örneklem grubu yerine yayınlanan resmi veriler üzerinden ana kitleye yönelik istatistikî yorumlamalar yapılmıştır.

Verilerin Toplaması ve Analizi

Evlenme ve boşanma istatistiklerini değerlendirmek üzere 2011-2015 yılları arasındaki kaba evlenme ve kaba boşanma hızlarına ait veriler ile 2011-2015 yılları arasındaki suça sürüklenen çocuklara ilişkin TÜİK tarafından yayınlanan istatistiklerden elde edilmiştir. Kullanılan veri setleri ile öncelikle kaba evlenme hızı ile kaba boşanma hızı arasında istatistiksel olarak bir anlamlılık ilişkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Ardından, suça sürüklenen çocukların aileleri ile birlikte yaşama durumuna göre veri setleri üzerinde analiz çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Belirli bir zaman aralığındaki evlenme, boşanma ve suça sürüklenen çocuklara ilişkin resmi istatistikî verilerin birbiri ile ilişkisinin incelendiği bu çalışma kesitsel tipte bir araştırmadır (Büyüköztürk ve ark., 2009:5-6).

Çalışmada öncelikle, aile kurumunu zaman serisi itibarı ile değerlendirmek üzere evlenme ve boşanma verileri üzerinden bir çalışma yapılmıştır. TÜİK’in 2015 Evlenme ve Boşanma İstatistiklerine dayalı resmi verileri kullanılarak yıllar itibarı ile kaba evlenme ve boşanma verileri grafiğe dökülmüştür. Bu işlemin ardından, 2011-2015 yılları arası kaba evlenme hızı verileri ile kaba boşanma hızı verileri arasında istatistikî anlamda bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacı ile korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizi, iki değişken arasındaki doğrusal ilişkiyi veya bir değişkenin iki ya da daha çok değişkenle olan ilişkisini test etmek, varsa ilişkinin derecesini ölçmek için kullanılan istatistiksel bir yöntemdir (Durmuş ve ark., 2013; Büyüköztürk, 2016:31-37; Sungur, 2005).

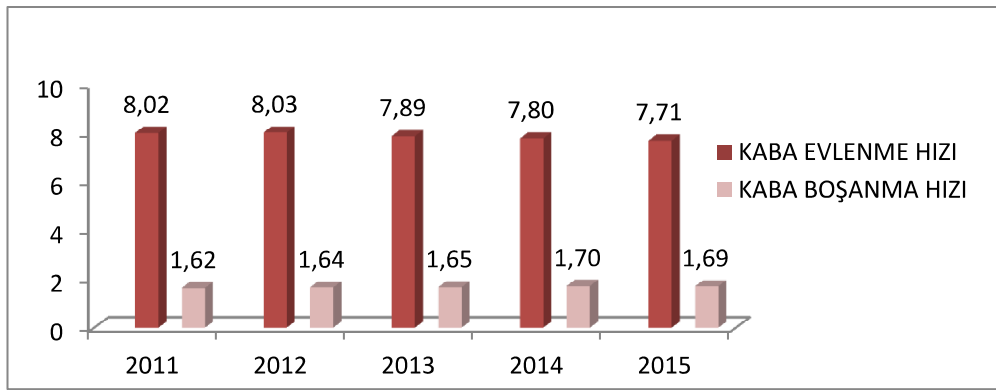
Boşanma ve çocukların suça sürüklenmesi arasında herhangi bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacı ile 2011-2015 yılları arasında suça sürüklenen çocuklara ilişkin istatistikî veriler, TÜİK resmi internet sitesinden derlenmiş, ailesi birlikte yaşayan ve ebeveynleri ayrılmış çocukları belirlemek için çocukların birlikte yaşadığı kişilere göre sınıflandırıldığı tablolar oluşturulmuştur. Hane halklarının birlikte yaşama durumuna göre dağılımını veren herhangi bir resmi veri olmaması nedeniyle, Türkiye’de çocukların tamamının birlikte yaşadığı kişilere göre dağılımı ile suça sürüklenen çocukların birlikte yaşadığı kişilere göre dağılımı karşılaştırılamamıştır. Bu yüzden suça sürüklenen çocuklara ilişkin veriler, birlikte yaşama durumuna göre; anne ve baba ve kardeşleri ile birlikte yaşayan çocuklar ile diğerleri olarak iki gruba ayrılmıştır. Sonuç olarak ailesi ile birlikte yaşayan çocuklardan suça sürüklenenler bir grup, diğer tüm seçenekler bir grup olmak üzere iki veri seti hazırlanmış ve bunların toplam çocuk suçluluğuna oranı üzerinden istatistikî hipotez testleri yapılmıştır.

Oluşturulan veri setlerinin istatistikî olarak bir anlam ifade edebilmesi için t testi ile iki grup ortalaması arasındaki farka bakılmıştır. T testi varsayımı olan, varyans homojenliğinin sağlanması için Levene testi ve normal dağılım sergilemesi gerektiği dikkate alınarak da Shapiro-wilk testi kullanılarak

normallik testi yapılmıştır. Dağılımların normal olduğu belirlendikten sonra kaba evlenme hızı ile kaba boşanma hızı arasındaki ilişkinin tespit edilebilmesi için korelasyon analizi yapılmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinde evlenme ve boşanma arasındaki ilişki için resmi istatistiklerde yer alan kaba evlenme hızı ile kaba boşanma hızlarına ait veriler incelenmiştir. Çocukların suça sürüklenmesi ile boşanmalar arasındaki ilişkinin belirlenmesi için ise suça sürüklenen çocukların aileleri ile birlikte yaşama duruma göre sınıflandırılmış veriler incelenmiştir. Türkiye’de 2011-2015 yılları arası gerçekleşen evlenme ve boşanma sayılarındaki değişim dikkate alınarak ortaya çıkarılan kaba evlenme hızı ve kaba boşanma hızına ilişkin grafik (Grafik 1) aşağıda yer almaktadır (TÜİK, 2015).

Grafik 1. 2011-2015 yıllarına ait kaba evlenme ve boşanma hızlarına ait grafik

Söz konusu grafik incelendiğinde, son 5 yılda kaba evlenme hızında bir azalma eğilimi, kaba boşanma hızında ise son 5 yılda bir artış eğilimi olduğu görülmektedir. Kaba evlenme hızındaki bu azalma ile kaba boşanma hızındaki artış arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacı ile korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizi sonucunda elde edilen Pearson Korelasyon Katsayısı; iki sürekli değişkenin doğrusal ilişki derecesini ölçmekte kullanılır. Bu katsayı iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı sorusuna yanıt verir. Ancak korelasyon analizi yapılmadan önce verilere ait serpilme grafiği yapılarak, veriler arasında doğrusal ilişki olup olmadığı test edilmelidir. Doğrusal ilişkinin test edilmesi aşamasında r değeri -1 ile 1 arasında değerler alır (Kendall,1980).

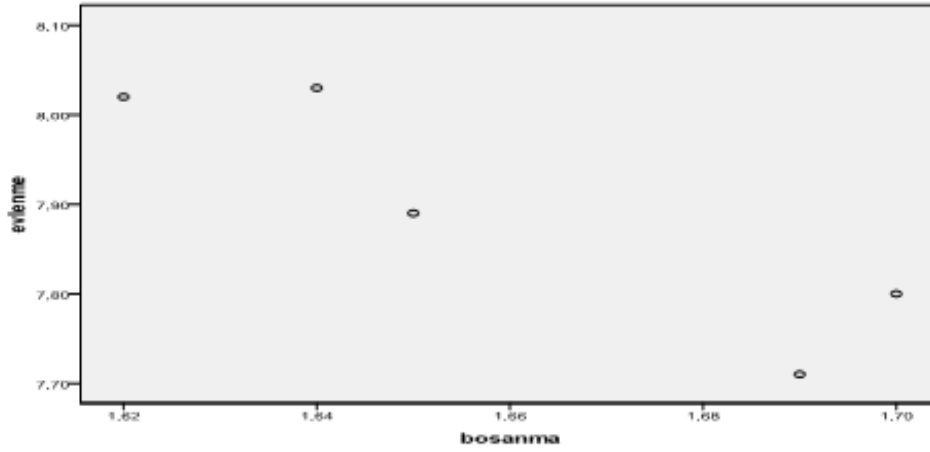
R değerinin 0,00-0,25 aralığında olması 'Çok Zayıf', 0,26-0,49 aralığında olması 'Zayıf', 0,50-0,69 aralığında olması 'Orta', 0,70-0,89 aralığında olması 'Yüksek' ve 0,90-1,00 aralığında olması ise 'Çok Yüksek' ilişki olduğuna işaret etmektedir (Kendall,1980).

2011-2015 yılları arasındaki kaba evlenme hızı ile kaba boşanma hızı arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını tespit etmek için korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizi ile H_0 ve H_a hipotezleri test edilmiştir.

H_0 : %95 güvenle kaba evlenme hızı ile kaba boşanma hızı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

H_a : %95 güvenle kaba evlenme hızı ile kaba boşanma hızı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Korelasyon analizi yapılmadan önce serpilme diyagramına bakılarak doğrusal ya da eğrisel ilişki olup olmadığı incelenir. Serpilme diyagramı, iki farklı değişkenin arasındaki ilişkiyi belirlemek için kullanılır (Kendall,1980).

Grafik 2. Kaba evlenme ve kaba boşanma hızlarına ilişkin serpilme diyagramı

Serpilme diyagramı (Grafik 2) incelendiğinde kaba evlenme hızı ile kaba boşanma hızları arasında negatif yönde eğrisel bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Korelasyon analizi sonuçları

		Evlenme Hızı	Boşanma Hızı
Evlenme Hızı	r	1	-,903*
	p		,036
	N	5	5
Boşanma Hızı	r	-,903*	1
	p	,036	
	N	5	5

Korelasyon analizi sonuçları (Tablo 1) incelendiğinde, p değeri $0,036 > 0,05$ olduğundan H_0 hipotezi reddedilir, H_a hipotezi ise anlamlı kabul edilir. Bu sonuç evlenme hızı ile boşanma hızı arasında negatif yönde yüksek bir ilişki olduğunu gösterir. Yani kaba evlenme hızı azaldıkça kaba boşanma hızı artmaktadır. Bu sonuç, Türkiye’de evlilik kurumunun yıllar itibarı ile erozyona uğradığını, aile bütünlüğünün süreç içerisinde giderek zayıfladığını, boşanmalarda ise ciddi bir artış yaşandığını göstermektedir.

Aile kurumunun zarar görmesi, başta çocuklar olmak üzere, ailedeki her bireyi doğrudan ve olumsuz yönde etkileyen bir durumdur. Aile denetiminin ve ailenin desteğinin zayıf olduğu ailelerde bulunan çocuklar çeşitli olumsuzluklarla karşı karşıya kalabilirler. Bu olumsuzluklardan bir tanesi de çocukların suça sürüklenmesidir. Alanyazın incelendiğinde çocukların suça sürüklenmesi ile ilgili nedenler arasında ebeveyn ayrılığının önemli bir unsur olarak yer aldığı görülmektedir (Uygur ve ark., 1994; Tamar ve ark., 1996: 32; Holt ve ark., 2006; Junger-Tas; 2009; Barczyk ve ark., 2010; Doğan ve ark., 2011; Gönültaş ve Sağlam, 2011; Karakuş ve Tekin, 2012).

Çocukların suça sürüklenmesi olayı yalnızca ebeveyn ayrılığı ile ilişkili bir durum olmayıp farklı değişkenlerden etkilenebilmektedir. Çocuk suçluluğunun anlaşılabilmesi için öncelikle çocukların neden suça sürüklendiklerinin belirlenmesi gerekir. Her ne kadar ergenlik dönemi özelliklerinin (akran

etkisinin fazlalığı, ebeveynlere olan bağlılığın azalması), genetik özelliklerin, psikiyatrik sorunların ve beden kusurlarının suça sürüklenmede etkili olabileceği teorileri destek görse de, geline nokta çevresel faktörlerin daha etkili olduğu ifade edilmektedir. Tek tek ele alındığında ise; sevgi yoksunluğundan yanlış veya yetersiz eğitime, katı disiplin yöntemlerinden çocuk istismarına, göç sonucu ortaya çıkan kültür çatışmalarından gecekondulaşmaya, gelenek ve göreneklerden ekonomik bunalımlara, çocuğun erken yaşta çalışmak zorunda kalmasından parçalanmış ailelere, aile içinde suç geçmişi olan bireylerin bulunmasından yazılı ve görsel medyada yer bulan şiddet ve suç içerikli yayınlara kadar pek çok unsur, çocukların suça sürüklenmesinde etkili olan nedenler arasında gösterilmektedir (UN, 2004; Doğan ve ark., 2011).

Türkiye'deki tüm hane halkları içerisinde parçalanmış ailelerin oranı ya da ülkedeki çocuk nüfusunun kaçta kaçının aileleri ile birlikte yaşadığına ilişkin herhangi resmi bir veri bulunmamaktadır. Bu nedenle, TÜİK'e ait resmi veriler üzerinden farklı analizler yaparak bir çıkarımda bulunmak gerekmektedir. TÜİK'e ait verilerde 2011-2015 yılları arasında suça sürüklenen çocukların beraber yaşadığı kişilere göre dağılımını gösteren resmi kayıtlar bulunmaktadır (TÜİK, 2016). Çalışmada, konuya ilişkin TÜİK haber bültenlerinden derlenen veriler birleştirilerek tablolar oluşturulmuş, hazırlanan bu veri setleri üzerinde analizler gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2. Birlikte Yaşadığı Kişilere Göre Suça Sürüklenen Çocuklar

YILLAR	GRUP 1*	GRUP 2**	TOPLAM
2011	69630	15286	84916
2012	83076	17755	100831
2013	87137	28302	115439
2014	87640	29846	117486
2015	87416	30829	118245

*Suça sürüklenen çocuklar içinden öz anne öz baba ve kardeşleri ile birlikte yaşayanlar
 **Suça sürüklenen çocuklar içinden öz anne öz baba ve kardeşleri ile birlikte yaşayanlar dışında kalanların tümü

Oluşturulan veri setlerinde yıllara göre suça sürüklenen çocuk sayıları ve bu çocukların birlikte yaşadığı kişilere göre dağılımları yer almaktadır. Nüfusun geneli içerisindeki çocukların birlikte yaşadığı kişilere göre dağılımını veren herhangi bir veri bulunmadığından, suça sürüklenen çocuklar içerisinde öz anne, öz baba ve kardeşleri ile beraber yaşayan çocukların yıllara göre payları belirlenmiştir.

Veri setine bağımsız iki örneklem t testi uygulanarak, suça sürüklenen çocuklar içerisindeki dağılımlara göre parçalanmış aile çocukları ortalaması ile aileleriyle birlikte yaşayan çocukların ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Testin istatistikî olarak anlamlı sonuçlar üretebilmesi için normallik ve varyans homojenliğine bakılmıştır. Ardından veri setine iki bağımsız örneklem oran testi uygulanarak, suça sürüklenen çocuklar içerisindeki dağılımlara göre parçalanmış aile çocuklarının suç artış oranının aile çocukları suç artış oranından büyük olduğu hipotezi sınanmıştır. Veri setimizde, öz anne, öz baba ve kardeşleri ile birlikte yaşayan suça sürüklenmiş çocuklar bir grubu, diğer tüm seçeneklerdeki çocuklar diğer grubu oluşturmaktadır.

Bağımsız Örneklem t testi, iki farklı örneklem grubunun ortalamalarını kıyaslayıp, aralarında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek için kullanılır. T testi parametrik bir test olduğundan, iki farklı örneklem grubundaki bağımlı değişken, normal dağılımalı ve varyans homojenliğini sağlamalıdır. Normal dağılım, normal dağılım eğrisi ile kavramlaştırılan, 'Gauss dağılımı' ya da 'Gauss eğrisi' olarak

da bilinen, sürekli ve olasılıklı bir fonksiyon eğrisidir. Varyans Homojenliği ise en genel manada, bağımlı değişkendeki her bir gözlemin, eşit miktarda bilgiyi içerdiği anlamına gelmektedir (Özdamar,2004; Büyüköztürk, 2016:39-40).

Dağılımların normalliğine bakmak için Shapiro-Wilk Testi kullanılmıştır. Bu test örneklem büyüklüğünün 50'den küçük olması durumunda yaygın olarak tercih edilen normallik testlerinden bir tanesidir.

Tablo 3. Ailesi ile birlikte yaşayan ve diğer suça sürüklenen çocukların dağılımlarına ilişkin normallik testi sonuçları

NORMALLİK TESTİ SONUÇLARI		
	Shapiro-Wilk	p
GRUP1	,887	,219
GRUP2	,828	,056

Normallik testi sonuçları (Tablo 3) incelendiğinde, iki grup için de p değerinin 0,05'den büyük olduğu ve verilerin % 95 güvenle normal dağılıma sahip olduğu görülmektedir. Dağılımın normalliğine bakıldıktan sonra verilerin varyans homojenliğine bakılmıştır. Varyans homojenliğin bakıldıktan sonra iki grubun ortalamalarının birbirine benzer olup olmadığını test etmek üzere de Levene Testi yapılmıştır.

Verilerin varyans homojenliğini test edebilmek için aşağıdaki hipotezler;

H_0 : %95 güvenle grupların varyansı homojendir.

H_a : %95 güvenle grupların varyansı homojen değildir.

İki grubun ortalamalarının birbirine benzer olup olmadığını test etmek üzere de aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur;

H_0 : %95 güvenle iki grubun ortalamaları birbirine benzerdir.

H_a : %95 güvenle iki grubun ortalamaları birbirine benzer değildir.

Bu hipotezleri sınamak üzere öncelikle varyans homojenliğinin test edilmesi gerekmektedir. Varyans homojenliğinin test edilmesinde Levene Testi kullanılır. Bu test, iki ya da daha fazla grubun varyanslarının homojenliğini test etmek için kullanılır (Özdamar, 2004). Varyans homojenliğine ilişkin Levene Testi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4. Ailesi ile birlikte yaşayan ve diğer suça sürüklenen çocukların t testi testi sonuçları

LEVENE TESTİ SONUÇLARI			
N	F	Sig	P
5	2,589	,130	,000

Levene Testi sonuçlarına göre (Tablo 4), "sig." değeri 0,130>0,05 olduğundan H_a hipotezi anlamsız çıkmış, H_0 hipotezi kabul edilerek % 95 güvenle grupların varyansının homojen olduğu belirlenmiştir. Varyans homojenliği sağlandıktan sonra iki grubun ortalamasının birbirine benzerliği analiz edilmiş ve "p" değeri 0,00<0,05 olduğundan H_a hipotezi anlamlı çıkmış, yani H_0 hipotezi reddedilerek % 95 güvenle iki grubun ortalamasının istatistiksel olarak birbirine benzer olmadığı tespit edilmiştir.

Bağımsız iki örneklem oran testi, iki grubun oranları arasında farklılık olup olmadığını test eder. Bu testin yapılmasındaki varsayımlar; örneklemelerin bağımsız olması, normallik varsayımının sağlanması için yeterli örnek büyüklüğünün olması ve örneklerin rastgele seçilmesi anlamına gelir (Sally,2009).

Veri setleri arasında 2011-2015 yılları için ailesi ile beraber yaşayan suça sürüklenen çocuklar ve bunların dışındaki suça sürüklenen çocuklar olmak üzere iki grup bulunmaktadır. Bu iki gruba ilişkin oluşturulan hipotez 2011-2015 yılları arasında suça sürüklenen çocuklardan ailesi ile birlikte yaşamayan çocukların suç oranı artışının, ailesi ile beraber yaşayan çocukların suç oranındaki artışından daha büyük olduğu şeklindedir. Bu doğrultuda;

H_0 : %95 güvenle ailesi ile beraber yaşamayanların artış oranı, ailesi ile beraber yaşayanların artış oranına eşittir.

H_a : %95 güvenle ailesi ile beraber yaşamayanların artış oranı, ailesi ile beraber yaşayanların artış oranından büyüktür.

Tablo 5. Ailesi ile birlikte yaşayan ve diğer suça sürüklenen çocukların oran testi sonuçları

İKİ ORAN TESTİ SONUÇLARI			
ÖRNEK	X	N	p
1	147282	688655	0,213869
2	541373	688655	0,786131
Fark= p (1)- p (2)			
Hesaplanan Fark = 0,572262			
%95 Güven Aralığında = (-0,573631; -0,570892)			
Test for difference = 0 (vs not = 0):			Z = -818,95
P-Value = 0,000			

İki oran testi sonuçlarına göre (Tablo 5), "p-değeri" 0,05'den küçük olduğundan, H_a hipotezi anlamlı çıkar yani H_0 hipotezi reddedilir. %95 güvenle suça sürüklenen çocuklar içerisinde ailesi ile beraber yaşamayanların suç oranındaki artış, ailesi ile beraber yaşayanların suç oranındaki artıştan büyüktür.

Bu sonuçlara göre istatistiksel olarak, ebeveynleri ayrı olan çocukların suça sürüklenme ihtimalinin ebeveynleri birlikte yaşayan çocuklardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Göçen (2016), BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne de atıfta bulunarak ailenin çocuğun gelişimi üzerindeki etkilerine işaret ederek çocukların suça sürüklenmesinin toplumdaki problemlerin bir yansıması olduğunu ifade etmektedir. Aksu ve arkadaşları, (2013) tarafından yapılan çalışmada çocukların suça sürüklenmesinde ailesel etkilerin önemli olduğu, benzer şekilde Uygur ve arkadaşları da (1994) suça sürüklenmiş çocuk ve ergenlerin 12,3'ünün parçalanmış ailelerden geldiğini belirlemişlerdi. Yine benzer şekilde suça sürüklenmiş çocukların % 18,7'sinin ebeveynlerinin ayrı olduğu, % 7,3'ünün ise aileden ayrı yaşadığı (Gönültaş ve Sağlam, 2011), Konya ili örneğinde yapılan bir çalışmada ise suça sürüklenmiş çocukların % 22'sinin ebeveynlerinin ayrı olduğu (Karakuş ve Tekin, 2012) bununla birlikte boşanma sonrası ebeveyn kontrolünün zayıflamasının çocukların suça sürüklenmesi üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir (Holt ve ark., 2006; Junger-Tas; 2009; Barczyk ve ark., 2010; Doğan ve ark., 2011). Bu sonuçlar, alanyazındaki çalışmalarla da uyumlu olarak, ebeveynlerin birlikte ya da ayrı olmalarının çocukların

suça sürüklenmesi üzerinde etkili olduğunu, ailenin bütünlüğünün korunamamasının bu anlamda olumsuz sonuçlar doğurduğunu göstermektedir.

SONUÇ

Toplumun temel yapı taşı olan aile, bireyin gelişiminde belirleyici rol oynar ve çocukluk döneminden itibaren ilk ve en önemli sosyal çevre olma işlevine sahiptir. Gelişim süreci içerisinde çocuk üzerinde en etkili unsur olarak aile kurumunun bu işlevini yerine getirememesi, çocukların ihtiyaç duyduğu desteği ebeveynlerden alamaması, önemli bir eksiklik olarak çocuk üzerinde etkili olmaktadır. Bu olumsuz durum, çocukların başta sosyal ve duygusal gelişimi olmak üzere birçok alanda etkisini göstermektedir. Özellikle boşanma olayı ile ebeveyn ayrılığına şahit olan ve bu ayrılık nedeni ile ebeveynlerin bir tanesinden ayrı yaşamak zorunda kalan çocuklar, sürecin olumsuz etkilerine doğrudan maruz kalmaktadır. Çünkü bu olay, çocuğun aileden aldığı sosyal ve duygusal desteğin azalmasına, çocuk üzerindeki aile denetiminin de sekteye uğramasına neden olmaktadır. Çalışma sonuçları, daha önce gerçekleştirilen alan çalışmalarının sonuçlarını doğrular nitelikte veriler ortaya koymaktadır. Buna göre ebeveyn ayrılığı, çocukların suça sürüklenmesi üzerinde etkili olan önemli faktörlerden bir tanesidir. Bu sonuçlardan hareketle, evlilik öncesi ve evlilik sürecinde destek alınmasının yanında boşanma süreci ve sonrasında uzman desteği alınmasının, ayrı olan ebeveyn ile çocuk arasındaki iletişiminin devam ettirilmesinin, çocuk ile ilgili konularda sorumlulukların ayrı olsalar da ebeveynler arasında paylaşılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında, kamu kurumları, yerel yönetimler ve sivil toplum kurumlarının bu konudaki verileri düzenli olarak takip edip toplum ile paylaşımları konunun gündemde tutulmasını sağlayacaktır. Bu alanda sorumluluğu bulunan, yetki ve görev tanımları itibariyle iş ve işlemlerde bulunması gereken kurum ve kuruluşlar tarafından oluşturulacak merkezlerde, sosyal ve duygusal destek faaliyetlerinin yanı sıra sürecin takibine yönelik çalışmaların yapılması da ebeveyn ayrılığı olayının etkisiyle çocukların suça sürüklenme eğiliminin azalması açısından olumlu katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Aksu, H., Demirkaya, S. K., Özgür, B. G., ve Gün, B. (2013). Aydın ilinde bir yıldaki çocuk ve ergen adli olguların değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 14: 369, 377.
- Arıkan, Ç. (1996). *Halkın Boşanmaya İlişkin Tutumları*. Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları.
- Baktır, S. (2003). *Aile Mahkemeleri*, İzmir: Yetkin Yayınları.
- Barczyk, A.N., Montgomery, K., Thompson, J.S. ve Matai, S. (2010). Risk and Protective Factors in Youth Violence and Aggression: Promising Family Based Prevention Models, *In Youth Violence and Juvenile Justice: Causes Intervention and Treatment Programs*, Ed: C.R. Morrison and N.A. Ramsay, New York: Nova Science Publishers, p: 66-91.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: PEGEM Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, 22.Baskı, Ankara: PEGEM Akademi.
- Çankaya, H.İ. (2009). Okul Güvenliği Üzerine Teorik Bir Çözümleme, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2: 97-103.
- Doğan, N., Arıcan, A., Ay, M., Topçu, K. ve Zayımoğlu Öztürk, F. (2011). *Yetiştirici Sınıf Öğretim Programı El Kitabı*, Ankara: MEB Yayınları.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E. S., & Çinko, M. (2013). *Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi*, 5.Baskı, İstanbul: Beta.
- GÖCEN, G. (2016). Kadirşinaslık ve Öznel İyi Oluş: Suça Sürüklenen Çocuklar Üzerine Nicel Bir Araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (4), 966-990.
- Gönültaş, B.M. ve Sağlam, A. (2011). Çocuk Suçluluğunu Önleme Çalışmaları Adına Örnek Bir Proje: Yaşam Koçlarıyla Umut Yıldızı Projesi, Ankara: Suç Önleme Sempozyumu.

- Holt, S., Buckley, H., Whelan, S. (2006). The Impact of Exposure to Domestic Violence on Children and Young People: An Overview of the Literature, *Child Abuse and Neglect*, 32: 797-810.
- Jenkins, J.M. (2000). Marital Conflict and Children's Emotions; The Development of an Anger Organization, *Journal of Marriage and The Family*, 62 (8), 723-736.
- Junger-Tas, J. (2009). Young People at Risk: Causal Aspects and Prevention, *Kanunla İhtilaf Halindeki Çocuklar: Sorunların Çözümünde Çok Disiplinli İşbirliği ve İyi Uygulama Örnekleri*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- Kaner, S. (1991). Suçlu Çocuklara/Gençlere ve Sorunlarına Genel Bir Bakış, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1: 169-186.
- Karakuş, Ö. ve Tekin, H.H. (2012). Çocuk Koruma Kanunu Uyarınca Haklarında Danışmanlık Tedbiri Uygulanan Çocukların Özellikleri (Konya Örneği), *Sosyal Politika Çalışmaları*, 29: 29-44.
- Kendall, M.G.(1980). *Multivariate Analysis*, Dunfermline: Better World Books Ltd.
- Malmquist, P.C. (2008). School Violence, *Textbook of Violence Assessment and Management*, Ed.: Simon, I.R. and K. Tardiff, Washington: American Psychiatric Publishing, p.: 537-554.
- Meadows, S. (2010). *The Child as Social Person, Child and Parents*, New York: Rutledge.
- Richardson, S. ve McCabe, M.P. (2001), Parental Divorce During Adolescence and Adjustment in Early Adulthood, *Adolescence*, 36 (143), 467-489.
- Sungur, O.(2005). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Uygulamaları*, ss.115-117
- Özdamar,K.(2004). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*, Ankara: Nisan Kitabevi.
- Sally,L.(2009). *Applied Statistical Inference with MINITAB*, Chapman and Hall/CRC.
- Tamar, D., Ögel, K. ve Çakmak, D. (1997). *Uyuşturucu Madde Kullanımının Aile Üstüne Etkisi*, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Bilim Serisi 99.
- Turan, Z., Doğan, M., Uzuner, K., İftar, G., İftar, E., Kapçı, A., Uzuner, Y., Tanrıdiler, A., Karasu, G., Karasu, P. ve Kaya, P. (2007). *Çocuk Ruh Sağlığı ve Kişilerarası İletişim Becerileri, Çocuğun Ruhsal Gelişimini Etkileyen Ruhsal Yaşam Olayları*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- TÜİK, (2016a). Evlenme Boşanma İstatistikleri, 2015, wwwweb: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21515>, İndirilme Tarihi: 3 Ekim 2016.
- TÜİK, (2016b). Evlenme Boşanma İstatistikleri, 2014, wwwweb: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18628>, İndirilme Tarihi: 3 Ekim 2016.
- TÜİK, (2016c). Evlenme Boşanma İstatistikleri, 2013, wwwweb: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16051>, İndirilme Tarihi: 3 Ekim 2016.
- TÜİK, (2016d). Evlenme Boşanma İstatistikleri, 2012, wwwweb: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=13469>, İndirilme Tarihi: 3 Ekim 2016.
- TÜİK, (2016e). Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, wwwweb: <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=98&locale=tr>, İndirilme Tarihi 3 Ekim 2016.
- Türkaslan, N. (2007). Boşanmanın Çocuklar Üzerine Olumsuz Etkileri ve Bunlarla Baş Etme Yolları, *Aile ve Toplum Dergisi*, 3 (11), 99-107.
- UN, (2004). World Youth Report 2003, New York: United Nations Reproduction Section, Erişim Tarihi: 20.04.2015.
- Uygur, N., Türkcan, S. ve Geyran, P. (1994). Adli Psikiyatride Çocuk ve Ergen Suçları, *Düşünen Adam*, 3: 20-24.
- Verdugo, R. (1999). Safe Schools: Theory, Data, and Practices, *Education and Urban Society*, 31: 267-274.
- Zengin, E. ve Kesgin, M. (2013). Yerel Yönetimlerin Çocuk Suçluluğunun Önlenmesinde İlgili Kurumlarla Etkileşimi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37: 13-32.
- Wolf, E. A. (2000). *Boşanmanız Şart mıydı?*, Ankara: Sistem Yayıncılık